

# MINH BẠCH, CÔNG KHAI VÀ GIÁM SÁT CÁC NGUỒN THU TỪ HOẠT ĐỘNG KHAI THÁC KHOÁNG SẢN

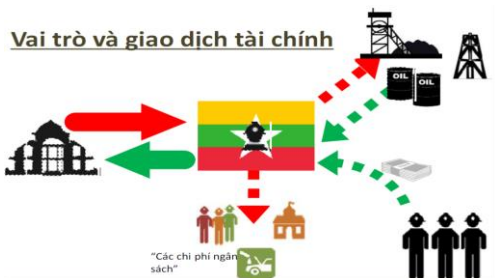
Các khoản khai thác	Sản lượng khai thác	Lấy các nguồn thu	SOE	Địa phương	Tác động xã hội	Quản lý nguồn thu
Đăng ký cấp phép (§ 3.9)	Hoạt động thăm dò (§ 3.3)	Khung pháp lý và chi phí tư vấn của chính (§ 3.2)	Mức độ rõ ràng lợi nhuận của SOEs (§ 3.6(c))	Các khoản chi trả trực tiếp (§ 4.2(e))	Việc làm (§ 3.4(d))	Nguồn thu được ghi nhận và không ghi nhận trong ngân sách quốc gia (§ 3.7)
Cải thiện nhượng giấy phép & các tài sản (§ 3.10)	Khối lượng và giá trị khai thác (§ 3.5(a) & § 3.4(e))	Đồng giá cho sản phẩm (§ 3.4(b)-(c))	Phân bổ nguồn thu cho chính phủ từ SOEs (§ 4.2(d))	Phân bổ cho thành phần trung ương/địa phương (§ 4.2(f))	Các khoản chi trả cho xã hội (§ 4.3(e))	Các nguồn thu riêng & ngân sách/áp dụng liên quan (§ 3.8)
Sở hữu lợi ích (§ 3.11)	Khối lượng và giá trị xuất khẩu (§ 3.5(b))	Thuế và các nguồn thu cơ bản (§ 4.2(a))	Các chi phí ngân sách của SOEs (§ 3.6(b))			
Công khai hợp đồng/giấy phép (§ 3.12)		Nguồn thu bằng liên kết (§ 3.5(d))				
		Cơ sở hạ tầng/Thỏa thuận đồng hành (§ 4.3(d))				
		Nguồn thu từ				

## Giấy phép dựa trên trữ lượng khoáng sản

- Khối lượng và giá trị sản xuất là nhân tố quan trọng để chính phủ quyết định thu bao nhiêu từ công nghiệp khai khoáng
- Thiếu các thông tin này sẽ dẫn đến việc chi trả dưới mức
- Các thách thức quản trị liên quan đến nhà sản xuất bao gồm:
  - Trốn thuế/Chi trả dưới mức
  - Dự báo nguồn thu kém
- Thách thức quản trị liên quan đến việc lấy các nguồn thu bao gồm:
  - Thiếu sự phối hợp giữa các cơ quan chính phủ/cơ chế giám sát
  - Giám sát các nguồn thu phi tài chính kém
  - Trốn thuế



## Vai trò và giao dịch tài chính



## Các khoản chi trả trực tiếp ở địa phương: Các yêu cầu cơ bản § 4.2(d)

- Công khai và đối chiếu các khoản chi trả
- Công khai các hợp đồng
- Bảo cáo địa phương về các khoản chi trả trực tiếp trong % tổng ngân sách và nó được sử dụng như thế nào?
- Phải bao gồm: chu trình phân chia, tăng thuế ở địa phương, các khoản chi khác thuế, ví dụ phí, lệ phí, khoản phạt
- Giám sát của Hội đồng các bên liên quan ở địa phương

### Thách thức cho hoạt động minh bạch là gì?

- Các thách thức quản trị bao gồm:**
  - Tham ô/lạm quyền sử dụng các khoản thu trước khi nó được đưa vào ngân sách
  - Giá đình trị và lợi ích nhóm dẫn đến việc phân bổ trực tiếp các khoản thu cho các lợi ích đặc biệt
  - Thiếu các quy định tài chính dẫn đến việc sử dụng tùy tiện và/hoặc quyết định đầu tư kém hiệu quả



### CƠ SỞ PHÁP LÝ ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG GIÁM SÁT CỦA MTTQ

- Về cơ sở pháp lý, thì vai trò giám sát và phản biện xã hội của MTTQ đã được khẳng định trong Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và pháp pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Có thể hiểu rằng Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quy định về thẩm quyền và quyền giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên là cơ sở pháp lý để MTTQ thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội.
- Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên là cơ sở pháp lý để MTTQ thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc tiến dân chủ, công bằng, công minh trong quản lý nhà nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, bảo vệ quyền lợi chính đáng và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân; bảo vệ, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc tiến dân chủ, công bằng, công minh trong quản lý nhà nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, bảo vệ quyền lợi chính đáng và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân; bảo vệ, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc tiến dân chủ, công bằng, công minh trong quản lý nhà nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, bảo vệ quyền lợi chính đáng và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân.
- Chức năng giám sát và phản biện xã hội là Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội (trong tương lai sẽ bao gồm Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh).

### QUY CHẾ GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM VÀ CÁC ĐOÀN THỂ CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI

(Quyết định của BCN TW Đảng số: 217-QĐ/TW ngày 12/12/2013)

- Chức năng giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội là chức năng, nhiệm vụ của đoàn thể chính trị - xã hội; tiếp thu ý kiến phản ánh của các thành viên, đoàn viên, hội viên, tổ chức của nhân dân, ý kiến của các chuyên gia và tổ chức, doanh nghiệp để có cơ sở kiến nghị với cơ quan Đảng, Nhà nước, cấp ủy và chính quyền;
- Giám sát thông qua việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về dân chủ ở cơ sở, hoạt động của Ban Thành tra nhân dân, Ban giám sát đầu tư của công dân;
- Yêu cầu cơ quan, tổ chức được giám sát cung cấp thông tin về các vấn đề có liên quan đến nội dung giám sát;
- Tổ chức đối thoại giữa chủ thể giám sát và đối tượng giám sát để làm rõ nội dung kiến nghị khi một trong hai bên có yêu cầu;
- Chịu trách nhiệm về những nội dung kết quả giám sát.

### Vai trò giám sát, phản biện của MTTQ:

- theo dõi, xem xét, đánh giá, kiến nghị các hoạt động của cơ quan, tổ chức, đại biểu dân cử, cán bộ, công chức, viên chức trong việc thực hiện chính sách, pháp luật
- kiến nghị sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật; phát hiện, phản biện những nhân tố mới, các điều kiện biến đổi
- thực hiện công khai, minh bạch
- phát huy quyền làm chủ của nhân dân tham gia xây dựng chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật và chính sách của thể chế nhà nước, góp phần hoàn thiện các chủ trương, chính sách, pháp luật sát hợp với thực tiễn của đời sống xã hội, đảm bảo quyền lợi ích hợp pháp, chính đáng và thể hiện được ý chủ, nguyện vọng của các tầng lớp nhân dân
- phối hợp với Đoàn đại biểu Quốc hội, Hội đồng nhân dân tỉnh...



### Vai trò của UBND, HĐND

- UBND và UBND có trách nhiệm thực hiện công tác quản lý nhà nước về hoạt động khai thác khoáng sản trên địa bàn theo quy định hiện hành. Tích cực phối hợp thành, kiểm tra khi có yêu cầu; đôn đốc việc ký quy phục hồi môi trường, việc chấp hành cam kết bảo vệ môi trường. Chịu trách nhiệm trước pháp luật trong việc đề các tổ chức, cá nhân khai thác khoáng sản khi chưa thực hiện đầy đủ nghĩa vụ pháp lý sau cấp phép.
- Lập quy hoạch thăm dò, khai thác, sử dụng khoáng sản của địa phương theo quy định, thẩm định hồ sơ công nhận chỉ tiêu tính trữ lượng khoáng sản; hồ sơ phê duyệt trữ lượng khoáng sản; thông kê, kiểm kê trữ lượng khoáng sản thuộc thẩm quyền cấp phép. Xây dựng giá tính thuế tài nguyên đối với loại khoáng sản chưa có giá tính thuế tài nguyên hoặc phải điều chỉnh giá tính thuế tài nguyên.
- Tổ chức thẩm định báo cáo đánh giá môi trường, đề án bảo vệ môi trường, việc thực hiện đề án bảo vệ môi trường, các công trình, biện pháp bảo vệ môi trường
- Xây dựng và tổ chức thực hiện chương trình, kế hoạch, đề án, dự án phòng ngừa, bảo vệ, khắc phục, cải tạo môi trường, bảo tồn và sử dụng hợp lý tài nguyên đa dạng sinh học.
- Tổ chức thu thập và thẩm định dữ liệu, chứng cứ, xác định thiết hại đối với môi trường; yêu cầu bồi thường thiết hại đối với môi trường do ô nhiễm, suy thoái gây ra trên địa bàn

Chức năng, nhiệm vụ của Ủy ban nhân dân, Hội đồng nhân dân địa phương

### UBND, HĐND, MTTQ và cộng đồng giám sát các quyền lợi gì của địa phương khi triển khai hoạt động KTKS trên địa bàn?

- Kinh phí được:** Nhà nước điều tiết khoản thu từ hoạt động khai thác khoáng sản để hỗ trợ phát triển kinh tế - xã hội theo quy định của pháp luật về ngân sách nhà nước.
- Kinh phí được tổ chức, cá nhân khai thác khoáng sản hỗ trợ chi phí đầu tư nâng cấp, duy tu, xây dựng hạ tầng kỹ thuật sử dụng trong khai thác khoáng sản và xây dựng công trình phục lợi cho địa phương như cơ sở khoáng sản được khai thác theo quy định của pháp luật.**
- Được sử dụng hạ tầng kỹ thuật** kết hợp với hoạt động khai thác khoáng sản, được sử dụng, duy tu, xây dựng mới hoặc bồi thường hạ tầng kỹ thuật, công trình, tài sản khác thì tùy theo mức độ thiệt hại do hoạt động khai thác khoáng sản gây ra theo quy định của pháp luật.



Tổng cục Địa chất và Khoáng sản Việt Nam đã triển khai "Số Giám sát hoạt động thăm dò/khai thác khoáng sản cấp địa phương.

### Người dân được hưởng cái gì từ dự án khai thác khoáng sản trên địa bàn



- Được ưu tiên tuyển dụng vào khai thác khoáng sản và các dịch vụ có liên quan;
- Được bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi đất đai sử dụng bị thu hồi để thực hiện dự án khai thác khoáng sản;
- Được bồi thường đối với công trình, tài sản bị thiệt hại do hoạt động khai thác khoáng sản gây ra.
- Được bảo đảm việc chuyển đổi nghề nghiệp khi có đất bị thu hồi để khai thác khoáng sản.
- Được sử dụng hạ tầng kỹ thuật kết hợp với hoạt động khai thác, bảo vệ, phục hồi môi trường theo dự án đầu tư khai thác khoáng sản;

### CHỨC NĂNG QUYẾT ĐỊNH CỦA HĐND TỈNH VỀ QUY HOẠCH KHOÁNG SẢN

- a) Ban hành Quy hoạch thăm dò, khai thác, sử dụng khoáng sản tỉnh Quảng Trị đến năm 2020, có tính đến năm 2030 theo Nghị quyết số 28/2016/NQ-HĐND ngày 14/12/2016.
- b) Thông qua Quy hoạch thăm dò khai thác và sử dụng quặng titan giai đoạn 2007-2015, định hướng đến năm 2025 do Thủ tướng Chính phủ phê duyệt (QĐ 104/2007/QĐ-TTg ngày 13/7/2007).

### CHỨC NĂNG QUYẾT ĐỊNH CỦA HĐND TỈNH VỀ PHÍ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

- a) Ban hành mức thu phí môi trường và quy định để lại 100% cho địa phương có phát sinh khai thác, để chi theo quy định của pháp luật (Nghị quyết số 18/2016/NQ-HĐND ngày 19/8/2016) và quy định chi tiết phí môi trường từ mức V đến mức X Nghị quyết 30/2016/NQ-HĐND ngày 14/12/2016
- b) Phân cấp nguồn thu, nhiệm vụ chi thời kỳ ấn định ngân sách 2017-2020 theo 23/2016/NQ-HĐND ngày 14/12/2016.

### \* Phân cấp nguồn thu

- Phí bảo vệ môi trường đối với nước thải, khí thải, chất thải rắn, khai thác khoáng sản (phần địa phương hưởng);
- + Đơn vị cấp tỉnh quản lý và tổ chức thu, tính hưởng 100%
- + Đơn vị cấp huyện quản lý và tổ chức thu, huyện hưởng 100%
- Thuế bảo vệ môi trường (trừ thuế bảo vệ môi trường thu từ hàng hóa nhập khẩu), tính hưởng 100%
- Thuế tài nguyên (Không kể thuế tài nguyên thu từ các hoạt động đầu khỉ);
- + Thuế tài nguyên thu từ các doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài và doanh nghiệp có phần có vốn của nhà nước, tính thu và hưởng 100%;
- + Thuế tài nguyên thu từ các doanh nghiệp ngoài quốc doanh và các hợp tác xã;
- Các Thuế tỉnh quản lý thu: Tính hưởng 100%
- Chi cục Thuế huyện, TP, TX quản lý thu: huyện hưởng 100%
- + Thuế tài nguyên thu từ cá nhân và hộ gia đình: Huyện 30%, xã 70%.

### \* Phân cấp nhiệm vụ chi về môi trường: Cấp tỉnh chi sự nghiệp bảo vệ môi trường (10 việc):

- Xây dựng chiến lược, kế hoạch, chương trình, đề án về bảo vệ môi trường; Xây dựng quy hoạch bảo vệ môi trường tỉnh; hoạt động thăm định báo cáo đánh giá môi trường chiến lược của địa phương;
- Hoạt động của hệ thống quan trắc tài nguyên và môi trường do các cơ quan, đơn vị địa phương quản lý (bao gồm vận hành, bảo dưỡng, bảo trì, sửa chữa, hiệu chuẩn, kiểm định, thay thế thiết bị phụ trợ, công cụ, dụng cụ), xây dựng và thực hiện các chương trình quan trắc hiện trạng môi trường;
- Điều tra, thống kê, đánh giá tình hình ô nhiễm, suy thoái và sự cố môi trường, phòng ngừa, ứng phó khắc phục sự cố môi trường, quản lý chất thải;
- Triển khai kế hoạch về bảo tồn đa dạng sinh học;
- Hỗ trợ công tác xử lý ô nhiễm môi trường theo dự án được cấp có thẩm quyền phê duyệt;

### Cấp tỉnh chi sự nghiệp bảo vệ môi trường (10 việc):

- Hoạt động hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu về môi trường; thông kê môi trường; xây dựng, cập nhật bộ chỉ thị môi trường; xây dựng báo cáo môi trường;
- Truyền thông về bảo vệ môi trường;
- Hoạt động của Ban chỉ đạo, Ban điều hành, Văn phòng thường trực về bảo vệ môi trường do UBND tỉnh quyết định thành lập;
- Vận động ủng hộ các dự án hợp tác quốc tế về bảo vệ môi trường (nếu có);
- Hỗ trợ công tác thanh tra, kiểm tra về bảo vệ môi trường; các hoạt động khác có liên quan đến nhiệm vụ bảo vệ môi trường do cấp tỉnh thực hiện.

### Cấp huyện chi sự nghiệp bảo vệ môi trường (07 việc):

- Thống kê, đánh giá tình hình ô nhiễm, suy thoái và sự cố môi trường, phòng ngừa ứng phó khắc phục sự cố môi trường; quản lý chất thải;
- Hỗ trợ hoạt động thu gom, phân loại, vận chuyển, xử lý chất thải sinh hoạt tại địa phương.
- Hỗ trợ duy trì, vận hành các công trình xử lý ô nhiễm môi trường công cộng do huyện quản lý; hỗ trợ sửa chữa, cải tạo các công trình hạ tầng kỹ thuật bảo vệ môi trường cho các làng nghề được khuyến khích phát triển.
- Truyền thông về bảo vệ môi trường;
- Hỗ trợ công tác thanh tra, kiểm tra về bảo vệ môi trường;
- Xây dựng báo cáo môi trường định kỳ, đột xuất;
- Hoạt động xác nhận kế hoạch bảo vệ môi trường đơn giản;
- Các hoạt động khác có liên quan đến nhiệm vụ bảo vệ môi trường thuộc phạm vi, thẩm quyền cấp huyện quản lý.

### Cấp xã chi sự nghiệp bảo vệ môi trường (05 việc):

- Tuyên truyền, phổ biến pháp luật về bảo vệ môi trường cho các hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn.
- Xác nhận, kiểm tra việc thực hiện kế hoạch bảo vệ môi trường theo ủy quyền của Ủy ban nhân dân cấp huyện.
- Kiểm tra việc chấp hành pháp luật về bảo vệ môi trường của hộ gia đình, cá nhân.
- Quản lý các công trình vệ sinh công cộng trên địa bàn xã; hỗ trợ các hoạt động giám thiêu, thu gom, vận chuyển, xử lý rác thải sinh hoạt, vệ sinh môi trường khu dân cư, nơi công cộng thuộc địa bàn quản lý. Xây dựng mô hình về bảo vệ môi trường tại khu dân cư.
- Khắc phục, xử lý ô nhiễm sau sự cố môi trường.

### Định mức phân bổ chi sự nghiệp môi trường

Nghị quyết số 24/2016/NQ-HĐND ngày 14/12/2016

TT	ĐỊA PHƯƠNG	SỐ THU PHÍ CẤP HUYỆN, XÃ	SỐ CHI CÁN ĐỐI SNMT	CHÉNH LỆCH THU-CHI
1	Đông Hà	5.622	27.090	-21.468
2	TX Quảng Trị	1.129	7.070	-5.941
3	Vĩnh Linh	2.737	4.000	-1.263
4	Giáo Linh	1.723	2.500	-777
5	Cam Lộ	1.152	2.500	-1.348
6	Hải Lăng	2.020	2.900	-880
7	Triệu Phong	1.165	2.500	-1.335
8	Hương Hóa	2.200	3.600	-1.400
9	Đa Krông	825	1.000	-175
10	Cồn Cỏ	0	100	-100
	<b>Tổng</b>	<b>18.573</b>	<b>53.260</b>	<b>-34.687</b>

### GIÁM SÁT CỦA HĐND TỈNH VỀ QUY HOẠCH KHOÁNG SẢN

- Công bố quy hoạch,
- Lập kế hoạch khai thác theo nhu cầu sử dụng,
- Đấu thầu hoặc khoanh vùng khai thác,
- Giám sát môi trường (trước, trong và sau khai thác).

### GIÁM SÁT CỦA HĐND TỈNH VỀ PHÍ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

- Tổ chức thực hiện thu phí,
- Phân khai dự toán chi SNMT,
- Thực hiện nhiệm vụ chi SNMT theo phân cấp.

### MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN ĐƯỢC GIẢI QUYẾT

- Thực hiện để lại 100% số thu phí BVMT hay thực hiện cân đối để bảo đảm nhiệm vụ chi SNMT;
- Khai thác mỏ vật liệu xây dựng giữa DN được cấp phép và DN khai thác trái phép;
- Quyền lợi giữa DN khai thác tài nguyên địa phương và người dân nơi có mỏ khoáng sản;
- Môi trường sau khi khai thác.



## Trường hợp điển hình tại Phillipine:

- Các chỉ phí xã hội
- Xáo trộn nơi ăn chốn ở của cộng đồng dân cư
  - Làm mất đi nguồn sống và các hoạt động phát triển kinh tế của cộng đồng
  - Chia rẽ cộng đồng thành các nhóm ủng hộ - phản đối hoạt động khai thác khoáng sản trên địa bàn
  - Xâm phạm "quyền con người" đã được cam kết trước khi triển khai dự án.
  - Chuyển đổi từ thân thiện sang quân phiệt trong quan hệ với cộng đồng.



## Những vấn đề không dễ giải quyết:

- Vấn đề về bình đẳng trong chia sẻ lợi ích khi khai thác khoáng sản:
  - Đền bù việc mất đất như thế nào?
  - Làm thế nào để đền bù sự mất ổn định khi mất nhà cửa và tài sản của một số nhóm cộng đồng?
  - Làm thế nào để bù đắp được sự mất mát trong quan hệ truyền thống với đất đai, sử dụng tài nguyên truyền thống?
  - Mất đi nền văn hóa gắn với mảnh đất bản địa?
- Thiếu sự công khai thông tin cho người dân bản địa
- Xung đột các nhóm lợi ích khác nhau.

